

Marcin Lutomierski

EMIGRACYJNE KSIĄŻKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Problematyka polskiej emigracyjnej literatury dla młodego odbiorcy jest prawie nieobecna w badaniach naukowych. Tymczasem już od czasów II wojny światowej aż do początku XXI wieku ukazała się pokaźna liczba publikacji adresowanych do młodego czytelnika. Biblioteka Uniwersytecka, zwłaszcza Biblioteka Główna, posiada spore – i jeszcze nie do końca rozpoznane – zbiory tych tytułów.

Wydawcy

Wśród wydawnictw publikujących utwory dla dzieci i młodzieży na emigracji czołowe miejsce zajmowała Katolicka Oficyna Wydawnicza „Veritas”. W Bibliotece Uniwersyteckiej jest dostępnych wiele tytułów z serii „Nasze Książeczki” i „Biblioteczka Młodzieży” czy „Biblioteka Polska” (prezentującej wybór klasyki literatury polskiej). Ponadto wydawcami literatury dla niedorośłego odbiorcy były instytucje i organizacje, których publikacje także można odnaleźć w zasobach naszej biblioteki. Wśród nich należy wymienić przede wszystkim: Polską Macierz Szkolną Zagranicą (pisownia nazwy oficyny oryginalna), Światowy Związek Polaków z Zagranicy, Związek Harcerstwa Polskiego Poza Granicami Kraju oraz Stowarzyszenie Polskich Kombatantów.

Tytuły

Lista tytułów emigracyjnych książek dla młodego odbiorcy, które są zgromadzone w Bibliotece Uniwersyteckiej, jest dość długa. Wciąż odkrywam publikacje autorów, którzy regularnie lub okazjonalnie wydawali tego typu utwory.

Wymieńmy kilka tytułów o dominującej w tej literaturze tematyce historycznej i przygodowej: książeczka Jana Lechonia *Historia o jednym chłopczyku i o jednym lotniku*; opowieść Ryszarda Kiersnowskiego *Franek z pierwszej pancерnej*; gawęda Zofii Kozarynowej *Król poezji. Opowieść o panu Adamie*; krótkie powieści Mieczysława Lisiewicza *Awantura na całego. Niezwykłe przygody dwóch chłopców*; *Duchy na strychu. Prawdziwe zdarzenie na wakacjach*; opowiadania Jadwigi Otwinowskiej (m.in. *Polska szkoła w Rosji* – o dzieciach na zesłaniu); książka Wiesława Lasockiego *Wojtek spod Monte Cassino. Opowieść o niezwykłym niedźwiedziu*. Bestsellerowa publikacja Lasockiego jest opartą na faktach historią niedźwiadka, którego w górach północnej Persji przygarnęli polscy żołnierze. Razem z armią gen. Andersa Wojtek przeszedł cały jej szlak bojowy, a po wojnie znalazł się w edynburskim zoo. Publikacja Lasockiego zawiera barwnie napisane opowiadania oraz materiał ilustracyjny i dokumentacyjny, potwierdzający autentyczność przedstawianych zdarzeń. Inną ciekawostką edytorską są wydane w nadzwyczajnych – uchodźczych – warunkach dwie książki Anatola Krakowieckiego *Bajki białe-czerwone* i *Ryszard Małe Lwie Serce. Powieść dla młodzieży* opublikowane w Jerozolimie w 1944 r. nakładem Wydawnictwa „W Drodze”.

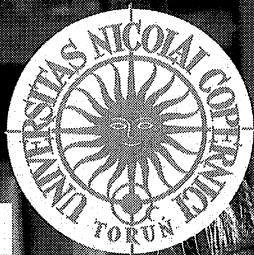
Osobną grupę emigracyjnych publikacji dla dzieci i młodzieży stanowią prace zbiorowe w postaci antologii, czytanek i wypisów. Biblioteka posiada w swoich zbiorach wybrane tytuły głównie z obszaru Wielkiej Brytanii. Oto przykłady: *Czytanka na II klasę*; *Kraj swój, choć daleki*; *Moja pierwsza czytanka*; *Poznajemy naszą przeszłość*; *Przy ognisku harcerskim*; *Wypisy dla klasy IV*.

Na koniec nie pozostaje nic innego, jak tylko zachęcić do czytania i badania tej zapomnianej dziś literatury. Warto nadmienić, że większość wymienionych wyżej pozycji można zamówić i wypożyczyć do domu.

Dodam jeszcze, że oprócz książek na emigracji wydawano również sporo czasopism, o których wiemy jeszcze mniej. Najbardziej znane tytuły, takie jak „Dziatwa” czy „Ogniwa”, można odnaleźć w Bibliotece Uniwersyteckiej, ale to już temat na inną okazję.

Autor jest badaczem literatury emigracyjnej, przygotowuje publikację na temat literatury dla dzieci i młodzieży na obczyźnie 1939–1990.

GŁOS UCZELNI

Numer 6 (364) Czerwiec 2016 Rok XXV(XLI)
Ukazuje się od 1952 roku ISSN 1230-9710 Cena 2 zł

CZASOPISMO UNIwersYTETU MIKOŁAJA KOPERNIKA

ŚWIAT
DZIECKA